

УДК 796.062.897

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПАУЕРЛІФТИНГУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**Розторгуй М. С., Оліярник В. І., Башенський Ю. М.**

Львівський державний університет фізичної культури

Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація. В статті подано результати опитування фахівців щодо тенденцій розвитку пауерліфтингу. Аналіз опитування провідних фахівців з пауерліфтингу свідчить про існування трьох основних тенденцій розвитку даного виду спорту: включення до програми Олімпійських Ігор, хаотичне створення спортивних організацій та професіоналізація пауерліфтингу. Результати анкетування дозволяють зробити висновок про недостатню обізнаність респондентів щодо тенденцій розвитку пауерліфтингу та Міжнародних спортивних організацій, що культивують даний вид спорту.

Ключові слова: пауерліфтинг, федерації, професіоналізація, програма Олімпійських ігор.

Постановка проблеми. Професіоналізація та комерціалізація спорту сприяли модифікації сучасного спорту в цілому та окремих видів спорту зокрема [2]. Одним з видів спорту, який активно розвивається в світі та в Україні є пауерліфтинг. Історичний аналіз розвитку пауерліфтингу свідчить, що він відноситься до молодих видів спорту. Оскільки як окремий вид спорту пауерліфтинг почали виділяти наприкінці 60-их років минулого століття [4, 5]. Стан розвитку пауерліфтингу на сучасному етапі характеризується хаотичним створенням нових спортивних організацій та нових форм функціонування пауерліфтингу відповідно. Бурхливий розвиток пауерліфтингу в останні двадцятиліття призвів до створення понад 9 міжнародних спортивних організацій, які регулюють розвиток пауерліфтингу, проводять всесвітні змагання та реєструють рекорди світу [5, 6].

Одним з найважливіших аспектів розвитку олімпійського руху є визнання спортивних федерацій та надання їм статусу причетності до олімпійського руху. Єдиною із спортивних організацій пауерліфтингу, що з 2004 р. визнана Міжнародним олімпійським комітетом є Міжнародна федерація пауерліфтингу (International Powerlifting Federation) [7].

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами: Дослідження виконано у межах наукової теми: 1.1.5. «Методологічні та нормативно-правові засади організації фізкультурної освіти та кадрового забезпечення у сфері фізичної культури і спорту» Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В результаті аналізу науково-методичної літератури

встановлено, що більшість наукових досліджень присвячені вивченню особливостей силової підготовки спортсменів різної кваліфікації [3, 4, 5, 6], управління тренувальним процесом на основі використання сучасних інформаційних технологій, використання засобів пауерліфтингу для професійно-прикладної підготовки студентів [1, 3, 4]. У фундаментальних узагальнюючих джерелах основна увага приділяється техніці змагальних вправ у пауерліфтингу та методиці підготовки спортсменів різної кваліфікації [4, 5]. Разом з тим, не виявлено інформаційні джерела щодо тенденцій розвитку пауерліфтингу та особливості процесу управління в діяльності спортивних організацій пауерліфтингу. В науково-методичній літературі фрагментарно розкрито діяльність Міжнародна федерація пауерліфтингу (IPF).

Тому, **метою** нашого дослідження є виявлення проблемного поля розвитку пауерліфтингу на сучасному етапі.

Методика дослідження. В ході дослідження нами було використано: теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури та всесвітньої інформаційної мережі Інтернет; документальний метод; соціологічні методи (анкетування).

Результати дослідження. Історичний аналіз розвитку пауерліфтингу свідчить, що він відноситься до молодих видів спорту. Оскільки як окремий вид спорту пауерліфтинг почали виділяти наприкінці 60-их років минулого століття [4, 5]. Стан розвитку пауерліфтингу на сучасному етапі можна характеризується хаотичним створенням нових спортивних організацій та нових форм функціонування пауерліфтингу відповідно. Бурхливий розвиток пауерліфтингу в останні двадцятиліття призвів до створення понад 13

міжнародних спортивних організацій, які регулюють розвиток пауерліфтингу, проводять всевітні змагання та реєструють рекорди світу [4, 6, 7, 8].

Одним з найважливіших аспектів розвитку олімпійського руху є визнання спортивних федерацій та надання їм статусу причетності до олімпійського руху. Єдиною із спортивних організацій пауерліфтингу, що з 2004 р. визнана Міжнародним олімпійським комітетом є Міжнародна федерація пауерліфтингу (International Powerlifting Federation) [8].

В попередніх дослідженнях на основі аналізу діяльності провідних спортивних організацій, що регламентують розвиток пауерліфтингу виявлено три тенденції розвитку пауерліфтингу: включення до програми Олімпійських ігор, хаотичне створення спортивних організацій та професіоналізація пауерліфтингу.

З метою виявлення проблемного поля розвитку пауерліфтингу та підтвердження тенденцій нами було проведено опитування (анкетування) 50 провідних фахівців з пауерліфтингу.

Загальна кількість опитаних склала 50 респондентів, серед них 2 заслужені тренери України, 3 тренерів вищої категорії, 3 заслужені майстри спорту та 17 майстрів спорту міжнародного класу та 25 майстрів спорту України.

Оскільки основним завданням опитування було виявити основні тенденції розвитку пауерліфтингу, більшість респондентів пов'язують свою професійну діяльність з пауерліфтингом.

Загальна кількість питань, що було включено в анкету склало 6. Аналіз відповідей респондентів на запитання щодо впливу Міжнародної спортивної федерації (МСФ) на напрямок розвитку конкретного виду спорту свідчить про абсолютну узгодженість їхніх думок. 100% фахівців з пауерліфтингу погоджуються з тим, що МСФ визначає напрямок розвитку та безпосередньо впливає на тенденції розвитку певного виду спорту.

Для виявлення рівня обізнаності респондентів щодо досліджуваного питання в одному з питань анкети було запропоновано перерахувати Міжнародні спортивні організації, які культивують пауерліфтинг. Необхідно зауважити, що кількість відповідей в цьому запитанні не було регламентовано. Всі фахівці при відповіді на дане питання зазначили Міжнародну федерацію пауерліфтингу (IPF), що свідчить про високий авторитет даної федерації на міжнародній арені. 44 респондента (88,0%) зазначили також Міжнародний конгрес пауерліфтингу (WPC). Щодо інших федерацій, які культивують пауерліфтинг, то обізнаність респондентів про них дещо менша: 22 респондентів (44,0%) зазначили Міжнародну організацію пауерліфтингу (WPO), 20 респондентів (40,0%)

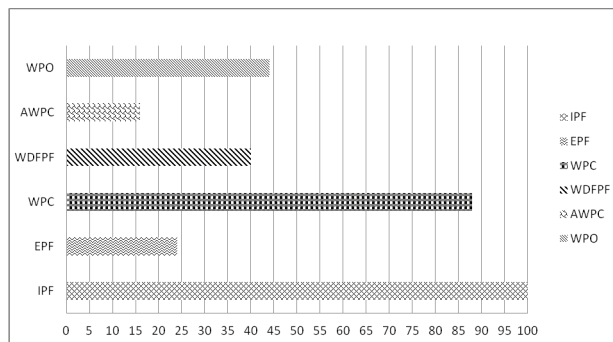

Рис. 1. Оцінка обізнаності респондентів щодо Міжнародних спортивних організацій з пауерліфтингу

Всесвітню без допінгову федерацію пауерліфтингу (WDFPF), 12 респондентів (24,0%) Європейську федерацію пауерліфтингу (EPF), 8 респондентів (16,0%) Міжнародний аматорський конгрес пауерліфтингу (AWPC). (Рис. 1.)

В одному з питань анкети респонденти з переліку Міжнародних спортивних організацій пауерліфтингу повинні були визначити федерацію, що визнана Міжнародним олімпійським комітетом (МОК). 96,0% респондентів серед семи Міжнародних спортивних організацій пауерліфтингу обрали IPF як ту, що визнана МОК. 4,0% респондентів вважали, що жодна з поданих МСФ не визнана МОК.

При оцінюванні перспективи включення пауерліфтингу в програму Олімпійських ігор 68,0% респондентів ставляться до цього позитивно (Рис. 2). На думку більшості респондентів, пауерліфтинг повинен бути включений в програму Олімпійських ігор, оскільки протягом останнього десятиліття IPF тісно співпрацює з МОК про що свідчить підписання Всесвітнього антидопінгового кодексу та надання патронату МОК чемпіонатам Світу з пауерліфтингу, що проводяться під егідою IPF. Разом з тим, змагальна діяльність пауерліфтингу передбачає використання спеціальної екіпіровки, що дозволяє покращити спортивний результат спортсменів від 70 до 120 кг в залежності від жорсткості. Тому, однією з основних умов включення пауерліфтингу в програму Олімпійських ігор, яку висунув МОК є відміна спеціальної екіпіровки. Для вирішення поставленого завдання 7 листопада 2010 року був проведений Конгрес IPF, метою якого було затвердження стратегічного плану розвитку пауерліфтингу на 2008-2011 рр. та обговорення необхідності відміни спеціальної екіпіровки.

Разом з тим, аналіз відповідей респондентів на запитання щодо ставлення до «без екіпірувального» пауерліфтингу свідчить, що велика кількість фахівців негативно оцінюють перспективи виступу в змаганнях з класичного пауерліфтингу. 54,0% фахівців ставляться негативно до відміни спеціального

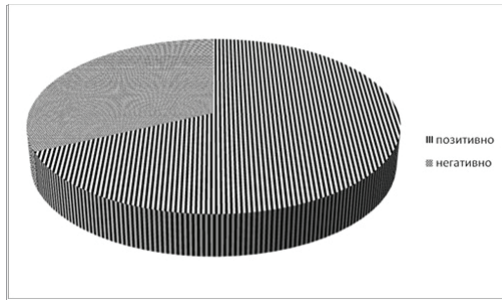

Рис. 2. Ставлення фахівців до класичного «безкіпювального» пауерліфтингу

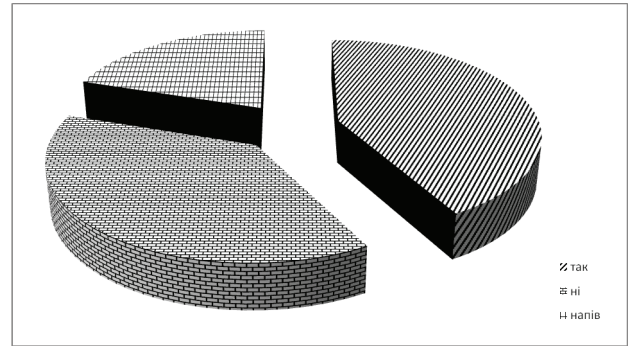

Рис. 3. Оцінка професіоналізації пауерліфтингу за версією WPC

екіпірування, оскільки це призведе до суттєвого погіршення особистих результатів. Необхідно відзначити, що серед цих 54,0% респондентів 25 діючих спортсменів високої кваліфікації. Дана тенденція підтверджується аналізом динаміки кількості спортсменів, що беруть участь у змаганнях з класичного пауерліфтингу.

На Чемпіонаті України з зимового лежачи в м. Тернопіль 16-19 березня 2011р. взяло участь 79 спортсменів, а в змаганнях з без екіпірувального зимового лежачи м. Кременчук 1 листопада 2011 лише 64 спортсмени. Можна зробити висновок, що результати опитування фахівців збігаються з сучасними тенденціями розвитку без екіпірувального пауерліфтингу в Україні (Рис. 2.).

Разом з тим, безекіпіровочний пауерліфтинг активно розвивається в Світі, що підтверджується першим кубком Світу з класичного пауерліфтингу, який відбудеться 11-17 червня в м. Стокгольм, Швеція.

Дану тенденцію підтверджують результати анкетування, лише 46,0% опитаних (особи) ставляться позитивно до класичного «без екіпірувального» пауерліфтингу.

Середня узгодженість відповідей серед респондентів спостерігається в погодженні з тезою, що пауерліфтинг за версією WPC є професійним. Так, 42,0% фахівців стверджують, що пауерліфтинг за версією WPC є професійним видом спорту (Рис. 3.). 38,0% респондентів незгодні з цим твердженням. 20,0% респондентів вважають, що він є напівпрофесійним видом спорту.

Таким чином, аналіз опитування провідних фахівців з пауерліфтингу свідчить про недостатню обізнаність респондентів щодо тенденцій розвитку пауерліфтингу та Міжнародних спортивних організацій, що культивують даний вид спорту. Більшість опитаних фахівців знають про існування двох Міжнародних спортивних організацій: IPF та WPC. Разом з тим, на сьогодні існує понад 13 федерацій, що проводять змагання з пауерліфтингу.

Результати анкетування дозволяють зробити висновок, що більшість фахівців позитивно оцінюють тенденцію до включення пауерліфтингу в програму Олімпійських ігор. Проте, більше половини респондентів негативно ставляться до необхідності відміни спеціальної екіпіровки.

Висновок

Аналіз опитування фахівців дозволяє підтвердити існування трьох основних тенденцій розвитку пауерліфтингу на сучасному етапі: включення до програми Олімпійських Ігор, хаотичне створення спортивних організацій та професіоналізація пауерліфтингу. 68,0% респондентів оцінюють позитивно можливість включення пауерліфтингу в програму Олімпійських Ігор. 42,0% опитаних фахівців відносять пауерліфтинг за версією WPC до професійних видів спорту, а 20% респондентів — до напівпрофесійних, що підтверджує тенденцію до професіоналізації даного виду спорту. Причиною низького рівня обізнаності фахівців щодо кількості Міжнародних спортивних організацій з пауерліфтингу є відсутність єдиного центрального органу управління, що спричиняє хаотичне створення великої кількості федерацій.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з проведенням порівняльного аналізу діяльності спортивних федерацій з пауерліфтингу України.

Список літератури

1. Аксенов М. О. Управление тренировочным процессом в пауэрлифтинге на основе современных информационных технологий : автореф. дис. ... канд. наук педагогических наук : спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры» / Аксенов Максим Олегович; Бурятский государственный университет. — Улан-Удэ, 2006. — 21 с.

2. *Борисова О.* Теоретико-методологічне обґрунтування формування і розвитку професійного спорту в Україні / Ольга Борисова // *Фізична активність, здоров'я і спорт : науковий журнал.* — Л., 2011. — № 1(3). — С. 3—11.
3. *Ворожейкин О. В.* Силовая подготовка пауэрлифтеров различной спортивной квалификации на основе индивидуальных тренировочных программ : автореф. дис. ... канд. наук педагогических наук : спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры» / Ворожейкин Олег Владимирович; Военный институт физической культуры. — Санкт-Петербург, 2010. — 21 с.
4. *Олешко В. Г.* Силові види спорту : [підруч. для студ. вузів фіз. виховання і спорту] / Олешко В. Г. — К. : Олімпійська література, 1999. — 288 с.
5. *Стеценко А. І.* Пауерліфтинг. Теорія та методика викладання: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. І. Стеценко. — Черкаси: Вид. відділ ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2008. — 460 с.
6. *Стеценко А.І.* Пауерліфтинг: Перспективи розвитку як популярного виду спорту в Україні [Electronic resource]. — Access mode: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=culture_science_education&id=4400&start=1
7. *European powerlifting federation* [Electronic resource]. — Access mode : http://www.europowerlifting.org/epf_history.html
8. *International powerlifting federation* [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.powerlifting-ipf.com/23.html>

Надійшла до редакції 18.04.2012 р.

Розторгуй М. С., Оліярник В. І., Башенський Ю. М. Тенденции развития пауэрлифтинга на современном этапе. В статье представлены результаты опроса специалистов относительно тенденций развития пауэрлифтинга. Анализ опроса ведущих специалистов по пауэрлифтингу свидетельствует о существовании трех основных тенденций развития данного вида спорта: включение в программу Олимпийских Игр, хаотическое создание спортивных организаций и профессионализация пауэрлифтинга. Результаты анкетирования позволяют сделать вывод о недостаточной осведомленности респондентов о тенденциях развития пауэрлифтинга и международных спортивных организации, культивирующих данный вид спорта.

Ключевые слова: пауэрлифтинг, федерации, профессионализация, программа Олимпийских игр.

Roztorgui Mariia, Oliyarnyk Volodymyr, Bashenskui Yurii. Modern trends in development of powerlifting.

The paper presents the results of interview of experts about trends in development of powerlifting. Analysis of the interview of leading experts in powerlifting indicates the existence of three major trends in the sport: the inclusion in the Olympic Games, the chaotic creation of sports organizations and professionalization of powerlifting. Questioning results suggest a lack of knowledge of respondents about the trends in powerlifting and international sports organizations that cultivate the sport.

Keywords: powerlifting, federations, the Olympic Games program, professionalization.

Нова книжка

Сергієнко Л.П.

- S32 **Практикум з психології спорту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту.** — Харків: «ОБС», 2008. — 256 с. (МОН України, лист № 1-4/18-Г-1054 від 14 травня 2008 р.) ISBN 966-7858-51-0.

У навчальному посібнику викладено зміст практикуму з психології спорту та програми з даної навчальної дисципліни. У практикумі наведено короткий зміст лекцій. Фактично це конспекти лекцій, які особливо потрібні студентам заочного відділення та тим, хто навчається дистанційно. На практичних заняттях студентам пропонується виконання психологічних та дидактичних тестів. Навчальний посібник доцільно використовувати під час підготовки до семінарських занять, заліків та іспитів.

Навчальний посібник рекомендовано студентам вищих навчальних закладів освітнього напрямку «Фізичне виховання і спорт» та «Психологія». Може бути корисним для викладачів, фахівців у галузі психології, тренерів, спортсменів високої кваліфікації, широкого кола читачів.

